

Θεσσαλικός Κάμπος. Λιμνοθάλασσα ή Θάλασσα; του Κώστα Δούκα.⁽¹⁾

Ὁ θεσσαλικὸς κάμπος ἦταν κάποτε λιμνοθάλασσα καί... ξανάγινε "θάλασσα"! Ἐπὶ δεκάδες αἰῶνων βρίσκεται σὲ χαμηλότερη στάθμη ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς προκαλῶντας ἀκόμη καὶ τὸν Ξέρξη νὰ πνίξει τὴν Ἑλλάδα κλείνοντας τὶς διόδους ἀπορροῆς τῶν ὑδάτων.

Ἡ πολύνεκρη τραγωδία τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου καὶ οἱ ἀνυπολόγιστες ζημιές ποὺ υπέστη ὁ διατροφικὸς αὐτὸς πνεύμονας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ οἱ σοβαρὲς πολιτικὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ υπάρξουν, ἐπιβάλλει μὴ ἰστορικὴ ἀναδρομὴ στὸ παρελθόν, ποὺ δείχνει πόσο εὐάλωτη εἶναι ἡ περιοχὴ αὐτή.

Ἄν οἱ κυβερνήσεις στὴν σύγχρονη ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε ἀνέτρεχαν στὴν ἱστορία, θὰ ἔσπευδαν, μὲ τὴν βοήθεια τῆς τεχνολογίας, νὰ θωρακίσουν τὴν περιοχὴ μὲ σωστὰ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα καὶ ὄχι συγκυριακὰ, ὥστε νὰ ἐξουδετερωθεῖ κάθε κίνδυνος πλημμύρας ποὺ ἀπειλεῖ τὸν θεσσαλικὸ κάμπο ἐπὶ δεκάδες αἰῶνων, ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος ὅτι βρίσκεται σὲ χαμηλότερη στάθμη ἀπὸ τοὺς ποταμούς.

Ὁ Ἡρόδοτος λοιπὸν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι κάποτε, πολλοὺς αἰῶνες

πριν από αυτόν, ο Θεσσαλικός κάμπος ήταν μία μεγάλη ένδοχωρική λίμνη, η οποία, εξ αιτίας μεγάλου σεισμού ή σεισμών αποστραγγίσθηκε δια της κοιλάδας των Τεμπών και έχυσε τα νερά της στο Αιγαίο.

Χειροπιαστή απόδειξη του γεωλογικού τούτου φαινομένου είναι οι βράχοι των Μετεώρων, οι οποίοι βρίθουν απολιθωμένων όστράκων. Καθώς λοιπόν αποστραγγιζόταν η λίμνη, δηλαδή έφθινε, έλαττωνόταν, ονομάσθηκε **φθία** και αποτέλοῦσε επί όμηρικῆς έποχῆς τὸ βασίλειο του Πηλέως. Κατάλοιπο τῆς τεράστιας αὐτῆς ένδοχωρικής λίμνης είναι ἡ σημερινή λίμνη τῆς Κάρλας, ἡ οποία ανατροφοδοτεῖται και μεγαλώνει.

Τὸ ὄλο γεωλογικὸ φαινόμενο συνδέεται με τὴν καταβύθιση τῆς Αἰγίδος που κατελάμβανε τὴν θέση του Αἰγαίου. Ἡ καταβύθιση ὀλοκληρώθηκε πριν από 10.000 χρόνια. Πολὺ ἀργότερα από τὴν ἑποχὴ του Ὀμήρου, τὴν περιοχὴ κατοίκησαν ἄλλα προελληνικά φύλα, που ὅπως λέει ὁ πατέρας τῆς ἱστορίας ὀνομάστηκαν Θεσσαλοί, καθὼς ἄλλαξε τὸ ὄνομα τῆς Φθίας. Ἄλλα **Θεσσαλία** σημαίνει κατὰ τὸν Ἡρόδοτο **θέση ἄλός**, ἤτοι ἡ περιοχὴ που πριν ἦταν θάλασσα.

Ἡ **Φθία** ὡς ὄνομα διασώθηκε στὸν νομὸ **Φθιώτιδος**, ἡ ὅποια πλημμύρισε κι αὐτὴ ἀπὸ τὶς πρόσφατες νεροποντές. Ἄλλα και στὸν καιρὸ μας οἱ πάσχοντες ἀπὸ φυματίωση λέγονταν **φθισικοί**, διότι **έφθιναν** ἀπὸ τὴν ἀρρώστια ἀπὸ τὴν ὅποια **έπασχαν**.

Τὴν ἀχίλλειο πτέρνα του Θεσσαλικου κάμπου γνώριζε και ὁ Ξέρξης ὅταν ἦλθε στὴν Ἑλλάδα για νὰ τὴν ἑξαφανίσει. Εἶχε σκεφθεῖ νὰ σφραγίσει τὶς φυσικὲς ἀπορροές τῶν ὑδάτων, ὡστε ἡ Θεσσαλία και ἡ Φθιώτις νὰ ξαναγίνουθ θέσεις ἄλός και νὰ πνίξουθ τὸς Ἑλληνες. Ἄλλα αὐτὸ δὲν ἔγινε ποτέ, ἄγνωστο για ποιὸ λόγο.

Και ἰδοὺ σήμερα τὸ φαινόμενο τῆς πλημμύρας ἑπαναλαμβάνεται. Ἡ φύση "έκδικεῖται" με γεωλογικὸς ρυθμούς. Ὅμως οἱ σύγχρονες κυβερνήσεις, πάντοτε ἐπιμυθεῖς, ἔνω μπορούσαν με τὴν βοήθεια τῆς τεχνολογικῆς προόδου νὰ ἀποκλείσουθ τέτοια ἑξαρθρωτικά και πολύνεκρα πλημμυρικὰ φαινόμενα, ἀδιαφόρησαν και περιμένουθ τὴν τιμωρία τους ἀπὸ τὸν ὀργισμένο λαό.

Αντιμετώπιση.

Μέχρι τέλος Φεβρουαρίου αναμένεται να ολοκληρωθεί το ολιστικό σχέδιο «θωράκισης» του Θεσσαλικού κάμπου από τα -μελλοντικά- καιρικά φαινόμενα, το οποίο και θα εκπονήσει ομάδα ειδικών από την Ολλανδία, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της περιοχής.

Την συνέντευξη του Έλληνα διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας HVA International, **Μιλτιάδη Γκουζούρη** μπορείτε να την διαβάσετε στην ιστοσελίδα <https://ecopress.gr/to-schedio-ton-ollandon-gia-ti-thorakis/>.

Στα χέρια των συναρμόδιων υπουργών είναι στο μεταξύ το πρώτο πόρισμα/έκθεση ευρημάτων της Ολλανδικής εταιρείας HVA International, που εξειδικεύεται στη διαχείριση υδάτων και σε θέματα αντιπλημμυρικής προστασίας. Αν επιθυμείτε να το δείτε, μπορείτε να το βρείτε στην διεύθυνση: <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=https://www.government.gov.gr/wp-content/uploads/2023/11/HVA-Fact-Finding-Mission-Report-on-Thessaly-Post-Disaster-Remediation.pdf&hl=en>.

Το προφίλ και τις δραστηριότητες της Ολλανδικής εταιρείας HVA International μπορείτε να το δείτε/διαβάσετε στην ιστοσελίδα <https://www.hvainternational.com/>.

Την 8η Σεπτεμβρίου 2023 ο Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης δήλωσε στους δημάρχους της Θεσσαλίας, μεταξύ άλλων: «Θα κάνουμε ό,τι χρειάζεται. Θα κινητοποιήσω και ό,τι ευρωπαϊκό πόρο υπάρχει για να μπορέσουμε να έχουμε πρόσθετη στήριξη, για να καλύψουμε πρώτα απ' όλα τις ανάγκες σε αποζημιώσεις των νοικοκυριών. Θα ξεκινήσουν άμεσα οι καταγραφές των ζημιών – οικοσκευές και αποζημίωση των σπιτιών που έχουν καταστραφεί».

Μέχρι σήμερα (22/11/2023) δεν φαίνεται να έχει κάτι άλλο στο μυαλό του περί ολιστικής προσεγγίσεως στην αντιμετώπιση των ακραίων καιρικών φαινομένων. Αντίστοιχα και στο πρώτο πόρισμα/έκθεση ευρημάτων της Ολλανδικής εταιρείας HVA International, υπάρχει η αναφορά ότι η ολιστική προσέγγιση/αντιμετώπιση έχει πολλαπλάσια μεγαλύτερο κόστος από αυτό των αποζημιώσεων.

Μένει να δούμε τί θα «περάσει» στις δύο τελευταίες συζητήσεις στην Βουλή για τις πυρκαγιές στον Έβρο και τις πλημύρες στον Θεσσαλικό κάμπο.

(1) Ο Κώστας Δούκας είναι δημοσιογράφος (μέλος της ΕΣΗΕΑ) ειδικευμένος στο ναυτιλιακό ρεπορτάζ, ερευνητής και συγγραφέας (μέλος της Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών). Ασχολείται επί 40ετία με την ομηρική γραμματεία. Έχει μεταφράσει την Ιλιάδα και την Οδύσσεια σε πεζό λόγο και, τελευταία, σε έμμετρο μετά σχολίων, με την διάσωση του 80% των λέξεων του Ομήρου.

Κωνσταντίνος Παπανικολάου.

22 Νοε. 2023.